

ποιητοῦ ἔργον ἦτο ἡ Ὀδύσσεια καὶ ἄλλου ἡ Ἰλιάς, πρὸς δὲ τοῖς νεωτέροις ὁ Φρειδερίκος Αὐγουστος Οὐόλφιος, καὶ οἱ ἐκ τῆς σχολῆς αὐτοῦ πλέον ἢ ἔλατταν ὀρθόδοξοι. Καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἑκτασιν νὰ ἐκθέσω εἰς ὑμᾶς, Κύριοι, τὸ Ὅμηρικόν τοῦτο ζήτημα ἐν μαθήματι τῆς γενικῆς ἱστορίας εἶνε δύσκολον· ἀλλ' ὀλίγας τινὰς λέξεις θέλω εἶπῃ περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ἐπομένῳ μαθήματι.

ΑΙ ΔΥΟ ΕΞΑΔΕΛΦΑΙ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΝΑΥΤΙΚΟΝ

ὑπὸ

G. DE LA LANDELLE.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

(Συνέχ. καὶ τέλος. "Ides" φυλλάδ. 364—366, 368 καὶ 369.)

Θ'.

Περὶ τοὺς δύο μῆνας εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς ἀφίξεως εἰς Βρέστ τοῦ δρόμωνος *Δάφνη*. Ἦδη δ' ἡ οἰκογένεια Γραιγκοῦρ ἐνησχολεῖτο περὶ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ μικροῦ Ἰουλίου, ὅστις εἰργάζετο μετὰ σπανίου ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν του ζήλου. Ἡ κυρία Γραιγκοῦρ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἡμιλλῶντο τίς νὰ περιποιηθῇ περισσότερον τὴν δυστυχῆ Ἑμμαν, ἧς ἡ ὑγεία οὐδόλως ἐβελτιοῦτο· ἐφαίνετο νικηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πᾶθους, πάντοτε δ' ἦτο ἐπίσης ὠχρὰ, ἐπίσης περίλυπος· δὲν πρεπονεῖτο ὅμως καὶ προσεπάθει ὅπως ὑπομένῃ ἐν σιωπῇ καὶ μὴ ταρασσῇ διὰ τῆς θλίψεως αὐτῆς τὸ ἄσυλον ἐν ᾧ ἐξενίζετο μετὰ τσαύτης στοργῆς καὶ ἀγάπης.

Οὐδέποτε τὸ ὄνομα τοῦ Μονταιγλὼν ἐπανελαμβάνετο ἐνώπιον αὐτῆς, ὁ δὲ φροντιστὴς μόλις ἐτόλμα νὰ παρουσιάξῃται σπανίως ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οἱ πάντες ἠλπίζον ὅτι, τοῦ χρόνου προϊόντος, ἡ νεότης ἤθελε νικήσῃ· ἀλλὰ βλέποντες τὴν νέαν κόρην τοσοῦτον ἀσθενῆ καὶ πᾶσχουσαν, ἐφοβοῦντο τὴν μεταβολὴν τοῦ κλίματος καὶ τὴν δριμύτητα τοῦ πλῆσιάζοντος χειμῶνος.

Ἐξ ἄλλου ὁ γέρων πλοίαρχος εἶχεν ὁμιλήσει ἐμπιστευτικῶς μετὰ τοῦ Ἐρνέστου· ἀμφότεροι δ' ἐφρόντιζον περὶ τῆς Ἑμμαν καὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς. Ὁ Ἐρνέστος ἦτο καὶ αὐτὸς καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς λύπης. Ἐκαστος περιέμενε, χωρὶς νὰ εἶπῃ τοῦτο εἰς τοὺς ἄλλους, τὴν θετικὴν εἰδησιν τοῦ θανάτου τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἂν καὶ οὐδεὶς ἀμφέβαλλε περὶ τούτου, διότι πολλαὶ ἐπιστολαὶ ἐκ Φορ-Ρουαγιαλ, γραφεῖσαι ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὸν ἐκπλουν τῆς *Δάφνης*, ἐπεβεβαίουν τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Ἐστουρζώ· συγκροτηθέντος ἱατρικοῦ συμβουλίου τὴν αὐτὴν ἡ-

μέραν τῆς ἀπάρσεως τοῦ δρόμωνος, οἱ ἱατροὶ ἀπεφάνθησαν ὁμοφώνως ὅτι οὐδεμίαν ὑπελείπετο ἐλπίς.

Ὁ Μαστρο-Ματθαῖος καὶ ὁ Καρτοννὲ ἐπορεύθησαν πολλάκις εἰς τοῦ Κ. Γραιγκοῦρ ὅπως ἐρωτήσωσι τὴν Καλυψὶν ἂν ἐλήφθησαν νεώτεραι εἰδήσεις· ἀπῆλθον δ' ἐκάστοτε μὴ λαβόντες μὲν θετικὴν ἀπάντησιν, ἀλλὰ καὶ μηδεμίαν διατηροῦντες ἐλπίδα.

Ὅσάκις, μὴ παρούσης τῆς Ἑμμαν, ἡ οἰκογένεια Γραιγκοῦρ ὠμίλει περὶ τοῦ θλιβεροῦ συμβάντος, ἡ Ἀδριάννα ἐδείκνυτο ἐπὶ ἐρασιμωτέρᾳ πρὸς τὴν ἐξαδέλφην αὐτῆς. Μίαν τῶν ἡμερῶν αἱ δύο ἐξαδέλφαι εὐρίσκοντο ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῶν, ἡ δ' Ἑμμαν λαβοῦσα πενθίμως τὸν λόγον·

« Ἀδριάννα, ἐφιθύρισε, πόσον εἶσαι καλὴ! Θεέ μου! πῶς ἡμπορεῖς νὰ μὲ ἀγαπᾷς τόσο;

— Διὰ τί αὐτὴ ἡ ἐρώτησις, Ἑμμαν; ἀπάντησεν ἡ Ἀδριάννα λαμβάνουσα τὴν χεῖρα αὐτῆς· ἡ μεγαλειτέρα μου ἐπιθυμία εἶναι νὰ σε ἴδω εὐτυχῇ· εἶσαι τόσο γλυκεῖα, τόσο ὠραία, ὥστε ἔπρεπε νὰ ἔχω κακὴν καρδίαν διὰ νὰ μὴ σε ἀγαπῶ.

— Τὰ εὐγενῆ σου αἰσθήματα αὐξάνουν τὴν λύπην μου, εἶπεν ἡ Ἑμμαν· πῶς! οὔτε καὶ παράπονον ἔχεις κατ' ἐμοῦ, ἐν ᾧ σε ἐβλάψα τόσο;

— Σὺ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀδριάννα μετ' ἐκπλήξεως· πόθεν ἡ νέα αὐτῆς ταραχὴ, καλὴ μου ἀδελφή; ἡσύχασε, σὲ παρακαλῶ· καὶ τί παράπονον θέλεις νὰ ἔχω ἐναντίον σου;

— Ὅχι! Ὅχι! εἶπεν ἡ Ἑμμαν, δὲν θὰ δεχθῶ αὐτὴν τὴν θυσίαν, εἶναι καιρὸς νὰ ὁμιλήσω, ἀρκετὰ ἐδίστασα.

— Τί λέγεις;

— Τί; ἡγαπᾶσαι ἀπὸ δύο εὐγενεῖς καρδίας καὶ σὲ τὰς ἡρπασα καὶ τὰς δύο!

— Ἑμμαν! μὴ συλλογίζεσαι πλέον αὐτὰ, σὲ παρακαλῶ.

— Ἄφες με νὰ ὁμιλήσω, ὑπέλαβεν ἡ Ἑμμαν, ἄφες με νὰ σε εἶπω ὅτι τύπτει τὴν συνείδησίν μου. Ὁ κύριος Πορταντίκ σὲ ἠγάπα, σὲ ἀγαπᾷ ἀκόμη, καὶ σὺ τὸν λυπεῖσαι. »

Ἡ Ἀδριάννα ἐσιώπα ἐρυθρῶσα.

« Μόνον ἀπὸ γενναιοφυχίαν καὶ διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν τελευταίαν ἐπιθυμίαν τοῦ φίλου του θέλει νὰ μὲ νυμφευθῇ.

— Καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκην βοηθοῦ, προστάτου; ἀπάντησε τέλος ἡ Ἀδριάννα μετ' ἀγῶνα.

— Ὁ πατὴρ σου καὶ ὁ Ἰούλιος εἶναι προστάται μου.

— Ἑμμαν, ἄφες αὐτὰς τὰς ιδέας, ἃς περιμείνωμεν, ἀκόμη, σὲ παρακαλῶ.

— Ὁ Ἐρνέστος σὲ ἀγαπᾷ, Ἀδριάννα, εἶμαι βεβαία.

— Ὅχι, Ἑμμαν, μὲ ἐλπισμόνησε καὶ δικαίως, ἀφ' οὗ ἡμην προσωρισμένη δι' ἄλλον. »

Ἡ Ἐμμα ἀπήντησε τρέμουσα·

« Ὑπῆκουσες εἰς τὴν μητέρα σου, Ἀδριάννα· ἔμαθα ὅλα. Θέλω νὰ εὐτυχήσετε καὶ οἱ δύο.

— Καλὴ μου Ἐμμα, ἡσύχασε, σὲ ἰκετεύω. Ὁ Ἐρνέστος θέλει ν' ἀφιερῶθῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν σου, ἔχει δικαίωμα . . . ἀξίζει . . .

— Ἀξίζει, ὑπέλαβεν ἡ Ἐμμα, νὰ νυμφευθῇ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνταγαπᾶται.

— Ἀλλὰ καὶ σὺ, δὲν τὸν ἠγάπησες; δὲν ἐδίστασες μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνου τὸν ὁποῖον κλαίωμεν;

— Ἀλβέρτε! Ἀλβέρτε! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμμα μετὰ ζέσεως, ἂν ἤξευρες ὅτι ἡ γαίρ της ἦτο ἀκόμη ἐλευθέρα δὲν θὰ ἀπῆταις ἀπὸ τὸν φίλον σου αὐτὴν τὴν θυσίαν. Ἀλλὰ θὰ φκνῶ ἀξία σοῦ! Ἀδριάννα, σὲ τὸ λέγω, δὲν θὰ ὑπανδρευθῶ ποτὲ τὸν κύριον Πορταντίκ. »

Ἡ Ἀδριάννα, βαθύως συγκινημένη, προσεπάθει νὰ καθησυχάσῃ τὴν ἐξαδέλφην αὐτῆς, παρεκάλει αὐτὴν νὰ περιμεῖνῃ, νὰ μὴ παλαίῃ πρὸς χιμαίρας, νὰ μὴ τυρχνῇται ματαίως.

— « Σὲ ἀγαπᾷ ὁ Ἐρνέστος, ἔλεγε σφίγγουσα περιπαθῶς τὰς χεῖρας αὐτῆς· δὲν τὸν συλλογίζομαι πλέον. Ἡ ἀθλία! ἐλυπεῖτο δι' ἐμέ· ἐνόμιζεν ἐγκλημα αὐτῆς ὅτι ἠγαπήθη! Ἀλλὰ ποῖος δύναται νὰ σὲ γνωρίσῃ καὶ νὰ μὴ σὲ ἀγαπήσῃ, καλὴ μου ἀδελφὴ; Ἐλα! ἃς καταβῶμεν νὰ εὐρώμεν τὴν μητέρα μου, ἔλα νὰ διασκεδάσῃς εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἐμμα! ἀγαπητὴ μου Ἐμμα, ἀκουσέ με! μὴ λυπεῖσαι, σὲ ἐξορκίζω. »

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔσυρε τὴν ἐξαδέλφην αὐτῆς εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὅτε δ' ἐπλησίασαν εἰς αὐτὴν ἤκουσαν φωνὰς χαρᾶς.

« Θεέ μου! τί εὐτυχία! τί εἰδήσεις! ἔλεγον ταυτοχρόνως ὁ Κ. ἡ κυρία Γραιγκούρ καὶ ὁ φροντιστὴς ὅστις εἶχεν εἰσελθεῖ πρὸς ὀλίγου. Πρέπει νὰ τὴν ἀναγγεῖλωμεν μὲ προφύλαξιν εἰς τὴν Ἐμμαν. »

Ἀλλ' ἡ νέα κόρη ἀκούσασα τὰς τελευταίας λέξεις εἰσῆλθε βιαίως·

« Ἐσώθη! ἀνέκραξεν.

— Ὁ Μονταιγλὼν ἔσώθη, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Ἐρνέστος.

— Εἰπέτε με ἀκόμη ὅτι ζῇ, ὅτι εἶναι ἐδῶ, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ πολλὴ χαρὰ δὲν βλάπτει, εἶπεν ἡ Ἐμμα, ἦν οἱ συγγενεῖς αὐτῆς περιεστοίχιζον ἤδη διότι αἱ δυνάμεις της ἐξέλεμπον.

— Ζῇ, κυρία, ἐθεραπεύθη, θὰ ἐπανέλθῃ, λυποῦμαι ὅμως ὅτι δὲν θύναμαι νὰ σᾶς ἀναγγεῖλω ὅτι εὐρίσκεται ἤδη εἰς Βρέστ. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ ἦτο νὰ ἔλθῃ διὰ τοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου ὁ Δούναβις, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ· ἔλαβε δ' ἐπὶ τούτῳ ἄδειαν, μετὰ τίνος δυσκολίας, διότι ὁ Διοικητὴς ἤ-

θελε νὰ διορίσῃ αὐτὸν κυβερνήτην τῆς ἡμιολίας Ἀμέθυστος, τῆς ὁποίας ὁ πλοίαρχος ἀπέθανεν. Ὁ Μονταιγλὼν δὲν ἐδέχθη τὴν τιμὴν ταύτην ἐπιθυμῶν νὰ ἔλθῃ νὰ σᾶς εὖρη μίαν ὥραν προτῆτερα καὶ μάλιστα, ἂν ἠδύνατο, ἤθελεν ἀναχωρήσει διὰ τοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον ἔφερε τὴν ἐπιστολήν του εἰς Βορδῶ· δυστυχῶς τὸ πλοῖον τοῦτο εἶχε τοσοῦτους ἐπιβάτας ὥστε ἠναγκάσθη νὰ περιμεῖνῃ ἄλλην εὐκαιρίαν. »

Ἡ Ἐμμα, τρέμουσα ἐκ τῆς εὐτυχίας, ἔμεινε στιγμὰς τινὰς σιωπηλὴ. Ἐν τούτοις ἔφθασεν ὁ Ἰούλιος καὶ ἡ Καλυψὼ, πρὸς οὓς ἐκοινοποιήθη τὸ εὐχάριστον νέον.

« Ἄ! ἀγάπη μου, ἀνέκραξε μετ' ὀλίγον ἡ ἀγαθὴ τροφὸς, νὰ ὑπάγω νὰ εἰδοποιήσω τὸν Μαστρο-Ματθαῖον καὶ τὸν Καρτοννέ; πόσον θὰ χαροῦν! »

Ἡ Καλυψὼ ἔδραμεν εἰς τὴν ναυτικὴν συνοικίαν ὅπου εὗρε τοὺς δύο ὑπαξιωματικούς, τῶν ὁποίων ἀύσκολον εἶναι νὰ περιγράψωμεν τὴν χαράν. Ἡθέλησαν νὰ συγχαρῶσι τῇ Ἐμμα ἀμέσως· παραλείπομεν δ' ἐπίσης τὴν περιγραφὴν τῆς ἀγαλλιάσεως ταύτης, ἡσύχου παρὰ τοῖς μὲν, θορυβώδους παρὰ τοῖς δὲ, καὶ ζωηρᾶς παρ' ἑκασί.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Ἐρνέστος δὲν ἐχαίρετισε τὴν Ἀδριάναν ἄνευ τινὸς δειλίας· εὖνουν μειδίαμα ὑπεδέξατο αὐτὸν, ἡ δὲ κυρία Γραιγκούρ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν πρῶτη εἰποῦσα λέξεις τινὰς ὧν ἡ σημασία ἦν εὐληπτος. Ἡ Ἐμμα παρετήρει μετ' εὐχαριστήσεως τὴν αἰφνιδίαν ταύτην μεταβολὴν τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ φροντιστοῦ. Ὁ Κ. Γραιγκούρ, περιχαρὴς, ἐφάνετο ἀνυπόμονος νὰ συνδέσῃ ὀριστικῶς τὸν μεταξὺ Ἀδριάνας καὶ Ἐρνέστου γάμον, ἀλλ' ἐνόει ὅτι δὲν ἦτο ἔτι καιρὸς. Ἡ προσεχὴς ἀφίξις τοῦ Δουναβέως ἦν τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας, καθ' ὅσον συνεδέετο μετὰ τῶν ἐνδομύχων σκέψεων ἐκάστου· ὡς πρὸς δὲ τὴν Ἀδριάναν καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, Δούναβις ἐσήμαινεν Ἐρνέστος οὐχ ἦττον ἢ Μονταιγλὼν.

« Ἀπὸ σήμερον θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν σκοπιάν, ἔλεγεν ὁ γέρον ἀξιωματικὸς, διὰ νὰ εἶπω νὰ μὲ ἀναγγεῖλουν ὅταν ὁ Δούναβις φανῇ. »

Μόλις δ' ἐτελείωσε τὰς λέξεις ταύτας καὶ ἐκρούσθη ἡ ἔξω πύλη·

« Ἄν ἦτον ἐκεῖνος, ἀνελογίσθη ἡ Ἐμμα.

— Ἄν ἦτον ὁ κύριος Μονταιγλὼν, ἀνέκραξεν ἡ Ἀδριάννα.

— Κόρη μου, εἶπεν ἡ κυρία Γραιγκούρ ἀνταλάσσουσα μειδίαμα μετὰ τοῦ Ἐρνέστου, ἡ ἀνυπομονησία σου εἶναι μεγάλη. Ἄν καὶ ἐπιθυμοῦμεν ὅλοι ὅσον καὶ σὺ τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἐμματος, δὲν βιαζόμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι θὰ ἔλθῃ τόσον γρήγορα. »

Ἐν τούτοις ἠκούετο ζωηρὰ ὁμιλία ἐκ τοῦ ἀντι-

θαλάμου· ἡ φωνὴ τῆς Καλυψοῦς ἀντήχει, σπουδαϊότερα δὲ φωνὴ ἀπῆντα αὐτῇ.

« Τί τρέχει τέλος πάντων; ἠρώτησεν ὁ Κ. Γραιγκούρ ἐγειρόμενος. Ἡ Καλυψὼ δὲν γνωρίζει κανένα ἐδῶ. »

Ὁ ἱατρὸς Ἐστουρζὼ εἰσελθὼν τότε ἐξήγησε τὸ πᾶν διὰ μόνης τῆς παρουσίας αὐτοῦ.

Ἡ Ἑμμα ἀνεσκίρτησεν . . .

Ὅτε εἶχεν ἀκούσει τὸ τελευταῖον τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, εἶχεν ἀπολέσει πᾶσαν ἐλπίδα. Ὁ δ' Ἰούλιος, εἰσελθὼν, ἐστάθη πλησίον τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, συστέλλων τὰς ὀφρῦς καὶ μορφάζων.

« Πῶς ἐπανῆλθες, ἱατρέ; ἐπὶ τίνος πλοίου; Ποῦ εἶναι ὁ Μονταιγλὼν; μᾶς φέρεις νέα; »

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ σύγχρονοι ἐρωτήσεις τοῦ Ἑρνέστου, τοῦ Κ. καὶ τῆς κυρίας Γραιγκούρ.

Ὁ ἱατρὸς ἐχαιρέτισε βραδέως, ἔρριψε βλέμμα ἐκπαινετικὸν ἐπὶ τῶν παρόντων, μετεχειρίσθη ὅλας τὰς φράσεις τῆς ἀδροφροσύνης καὶ τέλος ἐκάθισεν.

« Ὁ Μονταιγλὼν εἶναι ἀκόμη εἰς Μαρτινίκην, τὸν ἀφῆκα ὅλως διόλου καλὰ καὶ ἐνασχολούμενον μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς κυρίας Δεγαλὲ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

— Ἀ! ἐλησμόνησε νὰ μὲ τὸ γράψῃ, εἶπεν ὁ Ἑρνέστος.

— Ἦτο τόσο βιαστικὸς, ὥστε μὲ ἐπεφόρτισε νὰ ἀναγγεῖλω τὰ λοιπὰ διὰ ζώσης. Ἦθελε νὰ ἐπανέλθῃ διὰ τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον μὲ ἔφερεν, ἀλλ' ὁ Διοικητὴς τὸν ἐκράτησε διὰ νὰ τὸν ἀναθέσῃ τὴν διαίτησιν τῆς ἡμιολίας *Ἀμέθυστος*. »

Ἐκαστος τῶν παρόντων ἀνελογίσθη ὅτι ὁ Μονταιγλὼν δὲν ἠθέλησε νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν ἱατρὸν ὅτι ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ διὰ τοῦ *Δουνάβεως*· οὐδεὶς λοιπὸν ἀπήντησε.

« Πρέπει νὰ σὰς εἶπω, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱατρὸς ἀφ' οὗ προσήνεγκε μετ' οἰκειότητος ταμδιάκον εἰς τὸν πλοίαρχον Γραιγκούρ, πρέπει νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἡ θεραπεία του εἶναι ἀληθὲς θαῦμα. Μετὰ τρομερὸν ἐξανακύλημα, μετὰ τριῶν ἡμερῶν ἐματὸν καὶ ἀγωνίαν, ἤρχισε νὰ ἀναλαμβάνῃ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα. Τὸ ἠθικόν του τὸν ἔσωσε. Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν τὸν παρημέλησα οὔτε στιγμὴν. Ἀμα ὥς ἐνόησα ὅτι ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ σωθῇ, τὸν περιεστοίχισα μὲ ἀνθρώπους ἱκανούς· ἡ κυρὰ Κατερίνα ἐφέρθη λαμπρά· καὶ αὐτὴ καὶ τὰ παιδιὰ τῆς ἐφάνησαν ἀκούραστα. Τίποτε δὲν ἔλειψε. Τέλος ἡ ἀνάρρωσις ὑπῆρξε ταχεῖα, καὶ τώρα εἶναι καλλίτερα παρὰ πότε.

— Ἀλλὰ, ἱατρέ, πῶς κατώρθωσες ν' ἀφῆσῃς τὴν Μαρτινίκην,

— Κατώρθωσα νὰ κάμψω τὴν θέλησιν τοῦ Διοι-

κητοῦ ὅστις ἤθελε νὰ μὲ κρατήσῃ καὶ, χάρις εἰς τοὺς ἱατροὺς οἱ ὁποῖοι ἤλθον ἀπὸ τὴν Γουαδελοῦπην, κατώρθωσα ν' ἀφῆσω ἕνα τρόπον ὅπου καὶ τὰ καλλίτερα γεύματα εἶναι ἐλπεινά. Δὲν εἶχομεν τίποτε εἰς τὸ Φορ-Ρουαγιάλ. Φαντασθῆτε ὅτι ὁ Διοικητὴς, ἀπὸ αἰσθημα φιλανθρωπίας, ἀξιεπαῖνον βεβαίως ἀλλὰ δυσάρεστον πρὸς τοὺς συνδικαιτομόνας του, παρεχώρησε τὰς καλλιτέρας προμήθειας εἰς τὰ νοσοκομεία.

— Ὡστε, φίλτατε ἱατρέ, εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ Κ. Γραιγκούρ, ἡ καρδιά σου δὲν ἀντέσχεν εἰς τὸ τελευταῖον αὐτὸ δυστύχημα.

— Ἀπλῶς ὁ στόμαχός μου, πλοίαρχε. Ἡ καρδιά δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε ὡς πρὸς τοῦτο . . . Ἡ κακομοίρα ἡ καρδιά! ὁ κόσμος τὴν ἀνακατόνει παντοῦ!

— Εἶπατε λοιπὸν ὅτι ὁ κύριος Μονταιγλὼν ἤρχισε νὰ τυχτοποιῇ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἀνεψίας μου; ὑπέλαβεν ἡ μήτηρ τῆς Ἀδριάνας.

— Μάλιστα, κυρία μου· κατώρθωσε νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου Δεγαλὲ, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εὑρεν ἐγγράφα σπουδαῖα τὰ ὁποῖα παρέδωκεν εἰς τὸν εἰσχυγγελέα· ὁ Διοικητὴς καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἐπιμελητὴς ἐνδιαφέρονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Προσέταξαν τὸν ἐπιστάτην νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον αὐτῶν. Πολλὰ τῶν ἐγγράφων τὰ ὁποῖα παρουσίαζεν ἐφάνησαν ὑποπτα καὶ, μετ' ἀκριβοῦς ἐξέτασιν, ἀνεγνωρίσθησαν πλαστά. Ἐπιτόπιος ἐρευνᾷ ἐγινεν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ εὑρέθησαν σφραγίδες συμβολαιογράφων παραπεποιημένοι. Ἡ πρώτη αὐτῇ ἀνακάλυψις θὰ ἐπιφέρῃ βεβαίως καὶ ἄλλας. Πρὸς τὸ παρὸν αὐτὸς ὁ ἀρχικατεργάτης εὑρίσκεται εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῶν καταγγελέων ἡ ὑπόθεσις διεξάγεται ἐξ ἐπαγγέλματος. »

Ὁ ἱατρὸς δὲν ἔφερεν ἡ καλὰς εἰδήσεις, ὅθεν αἱ προλήψεις τῆς Ἑμμας διατκεδάσθησαν καὶ ὁ Ἰούλιος ἐπλησίασεν αὐτόν· ἐγένετο πολὺς λόγος περὶ τῆς Μαρτινίκης, καὶ τις καὶ περὶ Βρέστ, ἐνθα ὁ δραστήριος ἱατρὸς εἶχεν ἤδη συλλέξει σημαντικὸν ποσὸν νέων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀξιοπίστων. Ἐξήτησαν παρ' αὐτοῦ πληροφορίας περὶ τοῦ ἀπὸ τῆς Μαρτινίκης μέχρι τοῦ Βορδῶ διάπλου αὐτοῦ.

« Μὴ μ' ἐρωτᾶτε! εἶπεν, εἶναι φρίκη. Εἶχομεν τὰς πρώτας δεκαπέντε ἡμέρας ἐναντίους ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἠνάγκασαν νὰ οἰκονομώμεν τὰ τρόφιμα καὶ νὰ τρώγωμεν ἄθλια· τέλος προσεδιλήθημεν τὴν 7 τοῦ μηνὸς ἀπὸ τρομερὰν τρικυμίαν, ἥτις ἐπροξένησε τόσα δυστυχήματα εἰς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας. Εἶναι δὲ ἀνέλπιστος εὐτυχία ὅτι ἐφθάσαμεν ἀσφαλῶς . . . Μ' ὅλα ταῦτα χρεωστῶ μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν τύχην διότι παρ' ἐλπίον ν' ἀναχωρήσω ἐπὶ τοῦ *Δουνάβεως*.

— Τί λέγεις περὶ τοῦ Δουράβεως; ἤρώτησεν ὁ φροντιστής.

— Πῶς! δὲν γνωρίζεις τὴν τύχην του;

— Τί τὸν συνέβη;

— Ἐχάθη αὐτάνδρος εἰς τοὺς Μαύρους Βράχους· τοῦτο εἶναι τὸ νέον τῆς ἡμέρας. »

Κερκυνὸς δὲν ἤθελε προξενήσει τοιαύτην ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν παρόντων.

Ἡ Ἐμμα δὲν ἐφώναζε, δὲν ἐλειποθύμησε, δὲν εἶπε λέξιν. Ἐμεινε ψυχρὰ, ἀκίνητος, σχεδὸν ἀπολελιθωμένη· μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐσταμάτησαν μετ' ἀπειλητικῆς σταθερότητος ἐπὶ τοῦ ἱατροῦ. Ὁ Ἰούλιος, ἡ Καλυψὼ, ἡ Ἀδριάννα ἐπλησίασαν αὐτορμήτως τὴν νέαν κόρην· αὕτη δ' ἐγερθεῖσα μετ' ὀλίγον ἐπορεύθη βραδέως εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς.

« Τὴν ἐσκότωσης! ἀνέκραζεν ὁ Ἐρνέστος μετ' ἀπελπισίας.

— Δυστυχισμένη κόρη! Θεέ μου! ἡ δυστυχία σὲ καταδιώκει πάντοτε, ἐφειθύρουν ἡ κυρία Γραιγκοῦρ ἐξερχομένη.

— Ἰατρέ! εἶπε μεθ' ὁρμῆς ὁ γέρον πλοίαρχος, ἤξεύρεις ὅτι μᾶς ἔρριψες εἰς τὴν ἀπελπισίαν; Ἡ εἰδήσεις αὕτη εἶναι ἀληθής; εἶπέ. »

Ὁ ἱατρὸς ἐκπληκτος, δὲν ἔλεγε λέξιν καὶ ἐκινήθη ὡς θέλων νὰ ἐξέλθῃ.

« Ὅχι, ὅχι, δὲν θὰ φύγῃς πρὶν διαφύσης αὐτὴν τὴν εἰδήσιν. . . Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐχάθῃ ὁ Δουράβης, ἐξηκολούθησεν ὁ Κ. Γραιγκοῦρ ἀρπάζων τὸν ἱατρὸν ἐκ τοῦ βραχίονος· εἶπε ὅτι εἶναι φήμη ἀνυπόστατος. Ποῖος σὲ τὸ εἶπε; Λέγε λοιπὸν, λέγε!

— Περιμένω νὰ τελειώσῃς καὶ νὰ μὲ εἴπῃς περὶ τίνος πρόκειται.

— Περὶ τοῦ Δουράβεως! περὶ τοῦ Δουράβεως! ὑπέλαβεν ὁ ἀρχαῖος πλοίαρχος μετὰ κερκυνοδόλου φωνῆς.

— Λοιπὸν, ἐν ᾧ εἰσπρόχρμην, ἀπάντησα τὸν πλοίαρχον Βραντέλ ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ τῶν Μαύρων Βράχων ὅπου ἐστάλη διὰ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τοῦ ναυαγίου. Αὐτὸς μὲ εἶπε τὸ πᾶν· εἶδε τὰ λείψανα τοῦ πλοίου, καὶ ἀνεῦρε τὸν ἄβρακα τῆς οὐράς ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνέγνωσε τὸ ὄνομα. »

Ὁ Κ. Γραιγκοῦρ κατέπεσεν ἐπὶ θρανίου, καὶ ὁ Ἐρνέστος πλησιάσας ἐσφιγξε σιωπηλῶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Ὁ ἱατρὸς ἐξῆλθε καὶ δὲν ἀνέπνευσεν ἀνέτως εἰμὴ ἀφ' οὗ εὗρεθῇ εἰς τὴν ὁδόν.

« Οὐφ! εἶπε, τί σκηνή! νομίζουν φαίνεται ὅτι ὁ Μονταγλὼν ἦτο ἐπὶ τοῦ Δουράβεως. . . ἐν ᾧ δικαιετὴν Ἀμίσυστον, τί διάβολον! εἶμαι ὑπερβέβαιος. . . Τέλος πάντων ἐγλύτωσα, ἅς τὰ διορθώσουν! »

Καὶ ὁ ἱατρὸς Ἐστουρζῶ, ἰδὼν τὸ ὡρολόγιόν του, ἐτάχυνε τὸ βῆμα διότι ἦτο προσκεκλημένος εἰς τὸ

γεῦμα τοῦ διευθυντοῦ τοῦ νοσοκομείου, κοιλιοδοῦλου ἐπιφανοῦς καὶ μέλους τῆς εταιρίας τῶν ναυτικῶν κακολογιῶν.

Μετὰ μίαν ὥρην ἡ Ἐμμα ἔπτυνεν αἷμα. Ἡ ὑγεία αὐτῆς ἐξασθενισθεῖσα ἐκ τῆς λύπης καὶ τῆς ἀνησυχίας δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸν τελευταῖον κλονισμόν. Ἀγγεῖόν τι εἶχε συντριβῇ ἐντὸς τοῦ στήθους αὐτῆς, οἱ προσκληθέντες ἱατροὶ ἀπεφώνησαν ὅτι τὸ πάθος ἦτο σπουδαιότατον, ἐχειροτέρεισε δὲ καθ' ἐκάστην. Ἡ δυστυχὴς νέκ ἤσθάνετο πλησιάζοντα τὸν θάνατον μετὰ ζοφερᾶς εὐχαριστήσεως. Ἐνίστε ἔλεγε πρὸς τὴν Καλυψὼ·

« Ἀγάπα τὸν Ἰούλιον, σὲ παρακαλῶ νὰ ἦσαι δι' αὐτὸν ὡς ἀδελφὴ ἀφ' οὗ τὸν ἐχρησίμευσε ὡς μήτηρ. »

Ἡ δὲ Καλυψὼ, περίλυπος, μάτην προσεπάθει νὰ κρατῇ τὰ δάκρυά της.

« Τοῦλάχιστον, ἐφειθύριζεν ἄλλοτε ἡ Ἐμμα ἐννοῶσα τὸν Ἐρνέστον καὶ τὴν Ἀδριάναν, δὲν θὰ εἶμαι πλέον πρόσκομμα εἰς τὴν εὐτυχίαν των! »

Ἐνίστε ὠμίλει περὶ τοῦ Μονταγλὼν ὡς εἰ ἔμελλε νὰ ἐπανίδῃ αὐτὸν ἐντὸς ὀλίγου· μετέπειτα δὲ συνέστανε τὸν Ἰούλιον ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸν θεῖον, τὴν θεῖαν, τὴν ἐξαδέλφην αὐτῆς ἢ τὸν φροντιστήν.

Ἐσπέραν τινὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο βαρεῖα, ἡ δὲ δυστυχὴς Ἐμμα μύλις ἀνέπνεεν· ἡ οἰκογένεια Γραιγκοῦρ, ὁ Ἐρνέστος, ὁ Ἰούλιος, ἡ Καλυψὼ ἦσαν συνηγμένοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θαλάμῳ αὐτῆς· τὰ πρὸς δυσμὰς παράθυρα ἦσαν ἀνοικτὰ καὶ αἱ τελευταῖαι εὐλόγες τοῦ δύοντος ἡλίου ἐφαίνοντο ὑπὲρ τὰς στέγας τῆς κάτω πόλεως· ἡ νέκ ἀσθενὴς εἶχεν ἤδη κοιωνήσῃ, δάκρυα δ' ἐπλήρουν ὅλων τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐν τούτοις ἔνευσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ὁμιλήσῃ.

« Ἐρνέστε, εἶπε, πλησίασε. »

Ὁ φροντιστὴς ἐπλησίασεν.

« Ἀδριάννα ἀδελφὴ μου, δός με τὸ χέρι σου. »

Ἡ Ἀδριάννα ἔτεινε τὴν χεῖρα αὐτῆς.

Τότε, ἐν ᾧ πάντες προσέβλεπον αὐτὴν μετὰ συγκινήσεως, ἡ Ἐμμα, λαβοῦσα ὡσαύτως τὴν χεῖρα τοῦ Ἐρνέστου, ἔθηκεν ἐντὸς αὐτῆς τὴν τῆς Ἀδριάννας.

« Θεέ μου, θεῖα μου, συγχωρήσατέ με νὰ τοὺς ἐνώσω ἐν ὀνόματί σας. Ἡ εὐλογία τῆς φίλης των θὰ τοὺς φέρῃ εὐτυχίαν. . . Ἀγαπᾶτε, ἀγαπᾶτε τὸν Ἰούλιον ὡς υἱόν σας. »

Μετὰ τὰς λέξεις τούτας, ἔκαμιν ἱλαρὸν κίνημα καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, μύλις δ' ἤκούετο ὁ ἦχος τῆς ἀναπνοῆς αὐτῆς.

Βήματα ταχέα ἠκούσθησαν ἐκ τῆς κλίμακος· ὁ δ' Ἰωσήφ, ὁ γέρον ὑπηρέτης τοῦ Κ. Γραιγκοῦρ ἤνοιξε τὴν θύραν. Ἦτο ὁ Μονταγλὼν, ὅστις δὲν εἶχεν ἐπιβῇ τοῦ Δουράβεως.

Φωνὴ ἐκπλήξεως ἐξῆλθε τοῦ στόματος τοῦ ὑπηρέτου.

« Σιγά! Σιγά! κύριε, εἶπεν ἔπειτα μὴν ἐμβαίνετε νὰ εἰδοποιήσω πρῶτα τὸν κύριον Γραιγκούρ.

— Ὁ Μονταιγλὼν τί βλέπω! Ἀ! Θεέ μου! φθάνεις πάρα παλὸ ἀργά, ἀνέκραξεν ὁ γέρον πλοίαρχος.

— Πῶς! δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπανδρεύθῃ ἦτον εἰς πένθος διὰ τὸν πατέρα της. »

Ὁ Κ. Γραιγκούρ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Μονταιγλὼν, περίφοβος ὡς ἐκ τῆς σιωπῆς, ἠρώτα διὰ τοῦ βλέμματος.

« Ὅχι, ἀκόμη, ἐψιθύρισεν ὁ γέρον ἀξιωματικὸς ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν ιδέαν του, ἀλλ' ἀποθνήσκει! »

Ἐκ τινος τῶν παραδόξων ἐκείνων φαινομένων ὧν ὁ μαγνητισμὸς παρέχει δείγματα, ἡ Ἔμμα, καίτοι χωρισμένη τοῦ Μονταιγλὼν διὰ μεγάλου διαστήματος, αὐτὴ λέξιν ἔχασεν ἐκ τοῦ συντόμου τούτου διαλόγου τὸν ὅποιον οὐδεὶς τῶν λοιπῶν ἤκουσεν.

« Ἄς ἐμβῇ ὁ Ἀλβέρτος, ἐψιθύρισεν. »

Ὁ Μονταιγλὼν ἐπλησίασε τὴν κλίνην τῆς θνησκαύσης, ἣτις ὕψωσεν εἰς αὐτὸν βλέμμα ἀγάπης, λύπης, εὐσπλαχνίας ἴσως· προσεμεϊδίασεν αὐτῇ τὸ σκληρὸν ἐκεῖνο τοῦ θανάτου μεϊδίωμα τὸ πρακαλοῦν δάκρυα, ἔπειτα δ' ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Ἰούλιον.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνόησεν.

« Ἔμμα, εἶπεν ἐκτείνων τὴν χεῖρα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς, σὲ ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ὅ,τι ὑπάρχει ἱερώτερον εἰς τὸν κόσμον ὅτι θὰ εἶναι υἱός μου, ὁ μόνος υἱός μου· τὸν υἱοθετῶ. Ἀπόθανε ἐν εἰρήνῃ! »

Ὁ Μονταιγλὼν λαβὼν τὴν χεῖρα ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἠγάπα ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὰ χεῖλη του.

Τὴν δὲ πρωτὴν τῆς ἐπαύριον ἡ χεὶρ αὕτη, ψυχρὰ ὡς μάρμαρον, ἦτο ἀκόμη ἐπὶ τῆς καρδίας του. Ἡ Καλυψὼ καὶ ὁ Ἰούλιος γονυπετεῖς ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς κλίνης ἔκλαιον πικρῶς... Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Ἐμμης εἶχον κλεισθῇ διὰ παντός.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1844 ἔτους, ὁ Πυροβολητὴς, κομψὸς πάρων φέρων εἴκοσι πυροβόλα, ἀπῆρεν ἐκ Βρέστ διὰ τὰς Ἀντίλλας. Κατὰ τὴν συνήθειαν, πλῆθος περιέργων ἴσταντο ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ ὀνομαζομένου ὑπὸ τοῦ λαοῦ Κορυφῇ τῶν φλυάρων. Ἐκεῖ ὑπῆρχον καὶ ναῦται καὶ γυναῖκες ναυτῶν καὶ μαθηταὶ ἐσχάτως ἐξελθόντες τῆς ναυτικῆς σχολῆς καὶ ἀξιωματικοὶ παντὸς βαθμοῦ καὶ γέροντες θαλασσοπόροι, αὐστηροὶ κριταὶ τῶν χειρισμῶν τοῦ νέου ναυτικοῦ.

« Διάβωλε! εἰπέ τις τῶν τελευταίων τούτων, αὐτὸ τὸ πλοῖον ἀπαίρει καθ' ὅλους τοὺς κανόνες καὶ ὄχι μὲ τὰς ἀνοησίας τῶν νεωτέρων.

— Τὸ ἤξεύρω καὶ ἐγὼ! ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος Βραντέλ· ὁ ἀξιωματικὸς ὅστις τὸ κυβερνᾷ δὲν εἶναι ἀπ' ἐκείνους τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ συρμοῦ μὲ τὰ κίτρινα χεῖρόκτια.

— Καὶ ποῖος εἶναι;

— Ὁ Μονταιγλὼν, ὁ ἀρραβωνιστικὸς τῆς νέας ἡ ὁποία ἀπέθανε πρὸ πέντε ἐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γραιγκούρ.

— Ἄ! ὁ Μονταιγλὼν! ... Ἐν τούτοις εἶχε γίνεи κατακραυγὴ ὅταν ἐπροβιάσθη πλοίαρχος.

— Ἀδίκως, κύριοι, διότι ὁ ἴδιος ἠργοπόρησε τὸν προβιασμόν του δύο ἔτη.

— Παράδοξον!

— Ὁ νέος αὐτὸς πλοίαρχος, τὸν γνωρίζω καλὰ, εἶναι ὄχι μόνον ἀξιωματικὸς μεγάλης ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος εὐθύς καὶ τίμιος, ναυτικὸς τοῦ παλαιοῦ καιροῦ. Φαντασθῆτε, ὅτι μετὰ τὴν θάνατον τῆς κυρίως Δεγαλῆ, υἱοθέτησε τὸν μικρόν της ἀδελφόν, καὶ ἔκτοτε ἀφιερῶθη ὁλόκληρος εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ νέου τούτου. Διὰ νὰ φροντίζῃ δ' αὐτὸν ἐκ τοῦ πλυσίου, ἤρνήθη τὸν προβιασμόν τοῦ ὁποίου εἶχε κριθῇ ἄξιος κατὰ σύστασιν τοῦ Βωμορὲν καὶ ἐπροτίμησε γὰρ εἰσέλθῃ ὡς δεύτερος ἐπὶ τῆς Ἀθηναῆς, ὅπου ἦτο ὁ προστατευόμενός του. Τώρα τὸν ἔχει εἰς τὸ πλοῖόν του.

— Μὰ τὴν τιμὴν μου ἰδοὺ ἀρχαῖκῃ διαγωγῇ! »

Ὀλίγον παρέκει ἴσταντο μαθηταὶ τινες συνομιλοῦντες περὶ τοῦ συμμαθητοῦ τῶν Ἰουλίου Δεγαλῆ μετ' οὐχὶ πολλῆς ἐπαικείας· κατηγόρουν αὐτὸν διὰ τὴν καλὴν του διαγωγὴν ἐντὸς τῆς σχολῆς, διότι ἐξῆλθε πρῶτος, διότι ἐπροστατεύετο ὑπὸ τοῦ Κ. Μονταιγλὼν, ὅστις, κατ' αὐτοὺς ἦτο ὁ τραχύτερος τῶν κηδεμόνων.

Διαπεραστικὴ φωνὴ, ἐπισύρασα τὴν προσοχὴν ὅλων τῶν παρόντων, διέκοψε τὰ εὐμενῆ σχόλια τῶν μελλόντων τούτων ναυάρχων.

« Ἐ! κουμπάρα, ἔλεγε προκειμένου τοῦ λόγου περὶ τοῦ Πυροβολητοῦ καὶ τοῦ Μονταιγλὼν, οὐτινος ἡ ἱστορία ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡμέρας, ἴσια ἴσια δὲν τὸ ἤξευρες. Δὲν ἦτον μὲ τὸν Δούναβιν· εἶχε μείνει ἀκόμη εἰς τὴν Μαρτινίκην διὰ νὰ καταδιώξῃ τὸν ἐπιστάτην ὁποῦ εἶναι τώρα εἰς τὴν φυλακὴν. »

Ναῦται τινες ἔλεγον ὅτι ὁ Καρτοννέ, ἀφ' οὗ ὑπερέτησεν ὡς ὑποκελευστής τῶν ἀρμένων εἰς τὴν ἐπινήϊον σχολὴν, εἰσῆλθεν ὡς πρωρεὺς ἐπὶ τοῦ Πυροβολητοῦ, καὶ ἐθαύμαζον τὸν Μαστρο-Ματθαῖον, ὅστις, ὅπως ἐπιβῇ τοῦ αὐτοῦ πλοίου, ἐζήτησε ν' ἀφῆσθαι τὴν Ἀθηναῖν, τοῦθ' ὑπὲρ ἡλάττου τὸν μισθὸν αὐτοῦ 30 φράγκα κατὰ μῆνα. Διηγοῦντο δ' ὅτι ὁ Εὐμορφογηδὸς ἐνομφεύθη τὴν Καλυψὼ καὶ ὅτι ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ παραλάβῃ αὐτὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου.

Ἐν τούτοις, ἐν ᾧ ὁ πάρων ἐξήρχετο τοῦ λιμένος, λέμβος τις ἐπλησίωσε πρὸς τὴν προκυαίαν.

« Ἄ! Ἄ! κύριοι, ἀνέκραξε νέος τις δόκιμος, ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐδῶ, μία λέμβος φορτωμένη ἀπὸ ὠρεαῖον φύλον.

— Εἶναι ἡ κυρία Γραιγκούρ καὶ ἡ κόρη της, ἡ κυρία Πορταντίκ.

— Ἡ σύζυγος τοῦ φροντιστοῦ;

— Ναί.

— Τί ὠραία γυναῖκα!

— Ἐξαισία!

— Ἐχει κατὰστασιν;

— Ἀρκετὴν.

— Ὁ Ἀλέξιος ἐπεθύμει νὰ τὴν νυμφευθῇ.

— Ἄ! ὁ ἐξάδελφός της . . . ἓνας ἀνήγτος πρώτης τάξεως!

— Εἶχαν εἰπεῖ ἄλλοτε ὅτι ἐμελλε νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν γέρω-Βραντέλ, ὅστις ἦτο ἐδῶ πρὸ ὀλίγου.

— Αἱ κυρίαι αὐταὶ ἔρχονται ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὸ ὅποιον ἔχουν ἓνα στενὸν συγγενῆ, τὸν Ιούλιον Δεγαλὲ, ἀδελφὸν ἐκείνης τῆς κρεόλας ἣ ὅποια ἐχόρευε τόσον καλά.

— Εἶναι ὀλόκληρον μυθιστόρημα, νομίζω. Δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς Δάφνης;

— Μάλιστα.

— Διηγῆσαι το λοιπόν. »

Ἐν ᾧ ὁ πρώην δόκιμος τῆς Δάφνης διηγεῖτο τοῖς συναδέλφοις αὐτοῦ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑρμας καὶ τοῦ Μονταιγλὼν, ἐν ᾧ ὁ πάρων *Hydrobolite* ἀνήγχετο φέρων τὸν Ιούλιον, τὸν Καρτοννέ, τὸν Ματθαῖον καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Καλυψὶν, ἣτις ὑπήγαγινεν εἰς τὴν Μαρτινίκην ὅπως ἐπανίδῃ τὴν γραίαν Κατερίναν, δύο ἱατροὶ τοῦ ναυτικοῦ συνηντῶντο ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς ομάδος τῶν ἀξιωματικῶν.

« Καλ' ἡμέρα!

— Καλ' ἡμέρα! τί νεώτερον;

— Δὲν τὸ ἔμαθες;

— Ὁχι.

— Ὁ γέρω-Ἐστουρζὼ ἀπέθανεν αὐτὴν τὴν νύκτα ἀπὸ βαρυστομαχίαν.

— Ἀστείζεσαι!

— Ὁχι! εἶναι θετικόν, πρὸ ὀλίγου ἔκμα τὴν αὐτοψίαν.

— Ἦτο περίφημος γαστρονόμος!

— Καὶ τέλειος τελετάρχης!

— Ὀλίγον φλύαρος.

— Καὶ σχολαστικός.

— Τί κακολόγος!

— Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἔδιδε πάντοτε δυσaréστους εἰδήσεις.

— Δὲν εἶναι παράδοξον ἦτο τόσον φλύαρος!

— Ὅπως δὴποτε εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἀπέθανεν! ἦτο ἀξιόλογος ἄνθρωπος . . . Παίζομεν βιβλιάρδους;

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἐπιτάφιος τοῦ ἱατροῦ Ἐστουρζὼ.

Ω.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΕΚ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ ΒΙΟΥ.

Ἐνεκα τῆς συνηθείας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ὑπάρξει λησμονοῦμεν πολλάκις, ὅτι ἡ ζωὴ ἡμῶν καὶ πάντα ὅσα ἡ φύσις συνάπτει μετ' αὐτῆς εἶναι ἄπειρος σειρά θαυμάτων. Ἐκάστη ἡμέρα, ἐκάστη ὥρα ἐμφανίζει εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν νέους τινὰς κρίκους τῆς ἀλύσεως ταύτης· ἀλλ' ἀδιαφόρως δεχόμενοι τὰ δῶρα τῆς φύσεως, οὐδ' ἐρωτῶμεν ποτὲ, πῶς καὶ διὰ τί ταῦτα γίνονται. Ἡ θαυμασία τῷ ὄντι ἀπλότης καὶ σκοπιμότης τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τάξεως σπανίως μόνον τρέπει τὰ βλέμματα ἡμῶν καὶ πρὸς τὰ βάθη τοῦ ἐργαστηρίου αὐτῆς. Διότι ἐν τοῖς σχολαίοις ἐμφοροῦμενοι οἰήσεως θεωροῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς κυρίους τῆς δημιουργίας, πρὶν ἢ δυνηθῶμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν προσηκόντως τοὺς λειτουργοὺς ἡμῶν, ἦτοι τὰς φυσικὰς δυνάμεις.

Πρὸ πάντων δὲ παραμελεῖται ἡ γνώσις ἡμῶν αὐτῶν. Αὕτη ἔμως ἀποβαίνει ἀδύνατος ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν καθ' ἐκάστην εἰς ἡμᾶς ἐπιρρέοντων νόμων τῆς φύσεως. Πόσαι μυριάδες ἀνθρώπων γνωρίζουσιν ἀκριδῶς καὶ ἐκ στήθους τὴν χρονολογίαν τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ ῥωμαϊκοῦ παρελθόντος, πόσῳ δὲ ὀλίγοι δύνανται νὰ εἰπώσιν ἐκ τίνων συνίσταται τὸ ἑαυτῶν σῶμα, διατί τὸ ὕδωρ ὅπερ πίνουσιν εἶναι ἄγευστον καὶ διατί ὁ ἀῆρ ὃν εἰσπνέουσιν εἶναι διαφανής!

Ἀρτίως μάλιστα καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη, ὅτι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἡ γνώσις πρέπει νὰ διαδίδηται γενικώτερον καὶ ἤρχισεν νὰ προβαίνει. Ἄν καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεφάνησαν διάφορα χρήσιμα βιβλία, οὐχ ἦττον νομίζω, ὅτι ὑπάρχει ἐνδεῖα ἀληθῶς δημωδῶν βιβλίων, δυναμένων νὰ συμπληρώσωσι τὸ μονομερὲς τῆς ἐν τοῖς σχολείοις ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ κράτιστον βοήθημα τῆς ἐκπαιδεύσεως ὡς πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας εἶναι ἡ μέθοδος δι' ἧς βαθμικδὸν ἐφαρμόζομεν τὴν γνώσιν τῶν πλησιέστερων ἡμῖν γενομένων εἰς τὰ ἀπώτερα, ἦτοι ἡ ἐξήγησις ἀγνώστων δι' ἤδη γνωστῶν ἡμῖν φαινομένων. Οὐδὲν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ πλησιέστερον ἢ αὐτὸς ἑαυτῷ, ἦτοι τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα καὶ αἱ διάφοροι αὐτοῦ ἀνάγκαι. Ἐκ τῶν κυριωτάτων λοιπὸν ἀντικει-